

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Сумська обласна державна адміністрація
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ: ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ ЗМІН

Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції

06–07 квітня 2017 року

Суми
Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка
2017

3. Doyle A. Hard Skills vs. Soft Skills [Електронний ресурс] / А. Doyle. – Режим доступу : <https://www.thebalance.com/hard-skills-vs-soft-skills-2063780>.
4. The European Dictionary of Skills and Competences (DISCO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://disco-tools.eu/disco2_portal/.
5. Training Manual for Facilitators: Using Soft Skills in Non-Formal Education. – India-Germany : PRIA and DVV International, 2016. – 87 p.

В. В. Ворожбіт-Горбатюк, Н. О. Борисенко
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди

СЕМІНАР «ПЕДАГОГІКА УСПІХУ» (ГУМАНІТАРНО- ПЕДАГОГІЧНИЙ ЦИКЛ ДИСЦИПЛІН) У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ВНЗ УКРАЇНИ

Життя в сучасному суспільстві позначилося кардинальними змінами. Ці зміни відбуваються й у галузі вищої професійної освіти. Одним із характерних явищ реформування освітньої галузі стала інноваційна діяльність. Така діяльність в Україні здійснюється в межах чинного законодавства, зокрема вона передбачена Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Державною програмою прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку й іншими нормативними та програмними документами. Зазначимо, що інновації в освіті є закономірними, зумовлені потребами науково-технічного й економічного розвитку, є динамічними за характером і розвивальними за сутністю.

Інновації у галузі вищої професійної освіти дозволяють вирішити суперечність між традиційною системою та потребами в якісно нових результатах професійної підготовки. Тому цій проблематиці присвячено значну кількість публікацій. Автори серед шляхів підвищення ефективності педагогічного процесу у вищих навчальних закладах визначають забезпечення зв'язку розвитку потенційних можливостей і самовдосконалення особистості (О. Ігнатюк, Л. Коган, Л. Карпова, Н. Лобанова, М. Лук'янова та ін.). Дослідження таких учених, як: В. Кремень, І. Зязюн, В. Ляудіс, І. Підласий, С. Сисоєва та ін., – розкривають особливості розвитку інноваційних процесів у освіті. Зокрема: розкрито поняття інновації, нововведення, інноваційного процесу, охарактеризовано структуру інноваційного процесу, виділено етапи впровадження інновацій в умовах вищої школи. Історико-педагогічний аспект педагогічних інновацій став проблематикою публікацій Н. Борисенко, В. Ворожбіт, Г. Шевченко та ін. [1, с. 2].

Учені наголошують на тому, що сутнісною ознакою інновації є її здатність впливати на загальний рівень професійної діяльності педагога, розширювати інноваційне поле освітнього середовища в навчальному

закладі, регіоні. Особливу увагу приділено підготовці фахівців, здатних до самовдосконалення, що пов'язане з активізацією резервних творчих можливостей людини [4–6].

Як відомо, потреба в самовдосконаленні для сучасного педагога визначає особистісний сенс безперервної освіти й самоосвіти [6, с. 60]. У цьому професійному вдосконаленні виявляються творчий і особистісний потенціал, індивідуальний педагогічний досвід, професійна самосвідомість учителя. Його здатність до самовдосконалення є тим активом, що визначає рівень конкурентоспроможності в обраній професії. Варто зазначити, що інновація в педагогічному процесі означає введення нового в цілі, зміст, методи та форми навчання й виховання, організацію спільної діяльності всіх учасників освітнього процесу: «Педагогічна інновація – нововведення в педагогічну діяльність, зміни у змісті та технології навчання й виховання, мають на меті підвищення їх ефективності» [3, с. 4].

Таким чином, інноваційний процес полягає у формуванні й розвитку цільових, змістових і методичних аспектів організації педагогічного процесу у вищих навчальних закладах. У межах розробки й впровадження інновацій у змісті гуманітарно-педагогічного циклу дисциплін у Харківському національному педагогічному університеті розроблено програму фахового семінару з історії педагогіки «Педагогіка успіху». Метою цього курсу визначено: формування у здобувачів наукового ступеня доктора філософії (спеціальність 011 – Науки про освіту) системи знань про історію та практику педагогіки успіху, «механізм успішності» та створення педагогічних умов для формування спрямованості особистості на успіх; набутті вмінь і навичок аналізу систем виховання в історичній проекції з позицій педагогіки успіху, виокремлення педагогічно цінних для сучасної вищої школи України ідей і досвіду формування позитивної спрямованості особистості на успіх.

Означену мету конкретизовано в низці завдань: розширити знання майбутніх викладачів вищої школи з питань становлення й розвитку педагогіки успіху у світі й в Україні; сформувати уявлення про механізм успішності та створення педагогічних умов для формування спрямованості особистості на успіх; удосконалити вміння самостійно працювати з науковою літературою та історико-педагогічними й іноземними джерелами; сприяти виробленню в майбутніх науковців умінь і навичок історико-педагогічного аналізу, порівняння, узагальнення з метою перенесення педагогічно цінного досвіду в практику роботи вищих навчальних закладах на сучасному етапі; формувати навички проведення тренінгу, творчих занять.

У результаті вивчення фахового семінару здобувач докторського ступеня повинен знати змістове наповнення поняття: успіх, життєва успішність, ситуація успіху, досягнення успіху; мету, завдання, зміст, принципи, методичні аспекти педагогіки успіху, історію становлення й розвитку педагогіки успіху; уміти здійснювати ретроспективний компаративістський аналіз освітніх процесів з позицій педагогіки успіху;

використовувати у процесі наукового пошуку зарубіжні й вітчизняні періодичні психолого-педагогічні видання, нормативні документи, програми, застосовувати методи наукового пізнання та методологічні підходи в історико-педагогічних дослідженнях і працювати з педагогічними джерелами.

Змістовий модуль 1 програми семінару «Педагогіка успіху – хронологія виховних авторитетів у світовій педагогічній думці» передбачає сучасну ретроспекцію культури розумової праці, започатковану в Давньому світі, осмислення філософських умовисновків давніх філософів, просвітників-гуманістів, представників реформаторських течій, доктрин Християнства для формування педагогічного світогляду людини, який визначає її ставлення до дійсності, переконання, вольові риси особистості, є джерелом потреб, інтересів та умовою розвитку здібностей особистості. Як відомо, навчальний процес у вищому навчальному закладі має бути спрямований на озброєння студента знаннями не тільки з основ наук, а й способів отримання цих знань більш раціональним способом, у найкоротший термін і без шкоди для здоров'я та самопочуття. На жаль, у сучасному світі багато із здобутків давнини втрачено. Зокрема, цінним для сьогодення вважаємо життєвий і творчий досвід визначних просвітян, філософів, педагогів, науковців. Усіх визначних учених давнини, як відомо, об'єднує аксіома про те, що знання приносять користь і сприяють самовдосконаленню тоді, коли переведені в площину практичного використання шляхом виконання вправ у звичних і змінених умовах. Головне не тільки в кількості знань, якими оволодівають студенти, а в тому, щоб вони вміли ці знання використати в новій життєвій ситуації.

Другий змістовий модуль програми семінару «Становлення ідей педагогіки успіху в історії вітчизняної педагогіки» передбачає вивчення досвіду успішної організації життєвого та професійного простору на прикладі біографій і творчого доробку просвітян: Ф. Прокоповича, Г. Сковороди, К. Ушинського, М. Пирогова, А. Макаренка, В. Сухомлинського та ін.

Програмою семінару «Педагогіка успіху» передбачено також тренінгові заняття: «Саморозвиток особистості та її самовиховання», «Практика психічного самовдосконалення як основа оздоровчої системи», «Спрямованість студентів на успішну професійну діяльність, її структура та способи формування».

Отже, озброєння студентів вищих педагогічних навчальних закладів знаннями й досвідом саморозвитку в історико-педагогічній проекції є одним із завдань упровадження педагогічних інновацій у практику вищих навчальних закладів, оскільки тільки маючи власний її досвід, вони зможуть ефективно вчитися, стати кваліфікованими спеціалістами, а отже і зможуть забезпечити власне самовдосконалення. Цим визначено доцільність розробленої програми семінару «Педагогіка успіху».

ЛІТЕРАТУРА

1. Борисенко Н. О. Особливості застосування мультимедійних засобів навчання у процесі вивчення біології в умовах сільської школи / Н. О. Борисенко // Інноваційні технології у професійній підготовці педагогічних кадрів до роботи в умовах сільської школи : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (22–23 жовтня 2013 року, м. Глухів). – Глухів, 2013. – С. 10.
2. Ворожбіт В. В. Значення тематичних семінарів із курсу «Історія педагогіки» у формуванні професіоналізму майбутніх учителів / В. В. Ворожбіт // Теорія та методика навчання та виховання : зб. наук. праць. – Харків, 2004. – Вип. 12. – С. 111–117.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І. М. Дичківська. : – К. : Академвидав. – 2012. – 352 с.
4. Кремень В. Г. Філософсько-освітня діяльність: інноваційні аспекти / В. Г. Кремень // Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи : зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя та Тадеуша Левовицького. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – С. 10–26.
5. Підласий А. І. Педагогічні інновації / А. І. Підласий // Рідна школа. – 1998. – № 12. – С. 3.
6. Рибалко Л. С. Методолого-теоретичні засади професійно-педагогічної самореалізації майбутнього вчителя (акмеологічний аспект) : монографія / Л. С. Рибалко. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2007. – 443 с.

О. Г. Гаврилук
Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Інтеграція України до Європейського Союзу та розширення міжнародних зв'язків ставлять нові вимоги до рівня професійної підготовки студентів вищих навчальних закладів. Усе більше уваги приділяється вивченню іноземних мов, оскільки іноземні мови є необхідною складовою розвитку міжнародних відносин, культурного обміну між представниками різних країн, обміну інформацією та проведення наукових конференцій. До випускників ВНЗ висувуються нові вимоги щодо володіння іноземними мовами. Потреба сучасного суспільства у спеціалістах, які вільно володіють іноземною мовою в побутовій і професійній діяльності, зумовлює необхідність пошуку нових ідей і педагогічних технологій для вирішення проблеми інтенсифікації навчання іноземних мов, зокрема англійської мови.

Навчання англійської мови, використовуючи традиційні педагогічні технології передбачають засвоєння знань у штучних ситуаціях, унаслідок чого майбутній фахівець не бачить зв'язку досліджуваного предмета зі своєю майбутньою професійною діяльністю. До інноваційних педагогічних технологій навчання студентів англійської мови можна віднести: навчання з комп'ютерною підтримкою (CALL), технологія створення ситуації успіху, технологія кооперативного навчання, технологія «кейс-стад» та інші [1, с. 54].